

Престъпленията на влязлата в новата отечественофронтowska власт (ОФ) БРП (к) започват още веднага след 9 септември 1944 г. в условията на съветска окупация на Царство България.

На 10 септември 1945 г. по предложение на министъра на вътрешните работи Антон Югов с постановление №1 на Министерския съвет е създадена щатна милиция. В нея са допускани само верни хора, участвали в нелегалното комунистическо движение. Критериите за назначаване са вяност към партията, заслуги в установяването на „народната власт“ и характеристика, изготвена от комитетите на ОФ. Разпуснати всички областни дирекции и околийски управления на МВР, уволнени са всички полицейски началници и 30 000 служители в полицията.

Формиране на специални групи

В МВР са формирани специални групи по издирването, залавянето и избиването на набелязани за „врагове на народа“ представители на бившата власт. Една от тези групи се ръководи от Мирчо Спасов, един от най-близките до Тодор Живков партийни функционери, придобил впоследствие мрачна слава с дейността си в МВР-ДС, като организатор и отговорник на лагерите край Ловеч и Скравена, и като носител на корупция и ръководител на контрабандни канали и неправомерно изразходване на милиони левове в служба „Културно наследство“ към МВнР през 70-те години,

Убийства без съд и присъда заливат България след 9 септември 1944 г.

Написано от Христо Христов
Събота, 12 Септември 2020 08:24

ръководена от Людмила Живкова.

На 12 септември 1944 г. кабинетът на ОФ начело с Кимон Георгиев приема постановление за арестуването на всички министри от кабинетите в периода 1 януари 1941 г. до 9 септември 1944 г., а така също и народните представители от мнозинството в 25-то Народно събрание, както и задържането на висши, „станали причина за поставяне страната пред катастрофа” и на лица, „заповядвали или извършвали убийства, палежи и изтезания”.

„Решително и бързо прочистване...”

Същият ден е издадено Окръжно № 5 на ЦК на БРП (к), с което се указва: *„При съдействието на отечественофронтовските комитети да се проведе решително и бързо прочистване на целокупния държавен апарат от всички злостни врагове на народа и на Отечествения фронт и да се ликвидират енергично и твърдо оцелелите все още гнезда на фашистка съпротива”. Политическият секретар на ЦК Трайчо Костов заявява, че „тя [чистката] беше проведена от нашите изпълнителни тройки”.*

На 13 септември 1944 г. ЦК на БРП (к) докладва на Георги Димитров в Москва: *„В първите дни на революцията стихийно бяха разчистени сметките с най-злостните врагове, попаднали в наши ръце. Сега се вземат мерки с това да се занимават съответните наказателни органи”.*

В окръжно №6 от 20 септември, публикувано на 22 септември 1944 г. в „Работническо дело”, на местните комитети на ОФ се възлага задачата за съставянето на списъци на обречените. В статия, публикувана в партийния орган на БКП в. „Работническо дело” от 25 септември 1944 г., озаглавена „Отмъщение” се призовава: *“Стреляйте верно, забивайте ножа по-дълбоко! Цялата страна ви гледа със затаен дъх”.*

В друга телеграма на ЦК на БРП (к) до Димитров в Москва от 25 септември 1944 г. се посочва: *„Готов е законопроектът за народния съд. Приета е най-кратката процедура, но докато започне да действа, ще мине известно време. Това може да бъде използвано за негласна ликвидация на най-злостните врагове, което се провежда от нашите вътрешни*

Убийства без съд и присъда заливат България след 9 септември 1944 г.

Написано от Христо Христов
Събота, 12 Септември 2020 08:24

тройки. Контрареволуцията трябва да бъде обезглавена бързо и решително”.

С телеграма до Георги Димитров в Москва от 1 октомври 1944 г. ЦК на БРП (к) съобщава решението си „революционната чистка” да продължи още една седмица, след което ще започнат да работят народните съдилища и „чистката ще тръгне по законни пътища”.

Свидетелствата на съветските военни кореспонденти в окупирана България

Военните кореспонденти на в. „Правда” майорите В. Кожеников и В. Сиволобов, които влизат в Царство България с армиите на Трети Украински фронт, при окупирането на страната, посочват обстановката в първите дни след 9-ти септември 1944 г.:

„Огромният брой червени знамена с емблемата на Съветския съюз – сърп и чук, с които бяха окичени сградите на държавните учреждения, червените ленти и петолъчките, носени не само от цивилни, но и от войници и офицери от българската армия, ни напомниха революционната ситуация от 1917 г. в Русия.”

Те не спестяват сведенията за ненужното насилие. Един случай, описан от тях е при влизането в гр. Ловеч: *„Поведоха ни към затвора с обещанието да ни покажат фашисти. Сметнахме, че ще видим в затвора немски войници и офицери, а видяхме български офицери. Тълпата се хвърли към решетките със застрашителни викове, почнаха да мятат камъни, а някои от партизаните се хванаха за пистолетите. С огромни усилия успяхме да предотвратим саморазправата и с помощта на местните власти не допуснахме неоправдано проливане на кръв.”*

Съветските военни кореспонденти признават и за насилието, извършено и от съветските военни части на българска територия:

„Силата на инерцията се оказва толкова непреодолима, че имаме факти за мародерство, грабежи и насилие на българска територия. Причините за това са две – политическият

Убийства без съд и присъда заливат България след 9 септември 1944 г.

Написано от Христо Христов
Събота, 12 Септември 2020 08:24

апарат на Червената армия не е подготвил в достатъчна степен частите на Червената армия за съществуващата в България обстановка и недостатъчно високата дисциплина, особено на тиловите части, които са твърде склонни да се занимават с плячкосване.”

Петър Семерджиев: Арестите започнаха. Поголовно. След това и избиванията

В своите спомени бившият кандидат-член на ЦК на БКП Петър Семерджиев, политически емигрант от 1973 г. в Ерусалим, Израел, описва точно партийните указания и случилото се веднага след Деветосептемврийския преврат:

„В Ямбол беше центърът на Шеста военна оперативна зона с ръководител Димитър Димов, пълномощник на Политбюро. От него получих указания в следващите един-два дена да пристъпим към арестуването на полицейските началници и най-отявлените поддръжници на предишната власт. Арестите започнаха във всички окръзи. Поголовно. Тогава започнаха и отделни избивания. Групите за арестуванията определяха кой да бъде разстрелян. Раденко Видински [един от първите директори на Народната милиция след 9 септември 1944 г., който издава указания как да се действа при арестите и разстрелите] имаше основна роля.

Не мина много време и неговата дейност беше подведена на критика от ръководството на Политбюро. Безогледното избиване доведе до специална анкета и заради това го отстраниха. Избиванията продължиха, въпреки че така нареченият Народен съд беше започнал дейността си. В партията не съжаляваха, че тези хора са избити.”

Обхватът на физическите ликвидации

Не малка част от избитите без съд в дните след 9 септември 1944 г. по-късно получават от „народния съд” смъртни присъди.

През първите няколко месеца след 9 септември 1944 г. (септември-ноември) са избити

Убийства без съд и присъда заливат България след 9 септември 1944 г.

Написано от Христо Христов
Събота, 12 Септември 2020 08:24

без съд и присъда няколко десетки хиляди души. Според различни историци цифрата на избитите е между 30 000 и 42 000. В други издания, близки до бившето комунистическо управление тази цифра е значително по-малка – около 20 000, а за безследно изчезнали в този период са обявени около 2000 души.

В доклад на министъра на вътрешните работи от 16 ноември 1944 г. се посочва, че до момента са арестувани 28 630 души. В отчет до Георги Димитров в Москва от 20 ноември 1944 г. министърът на правосъдието съобщава, че броят на подсъдимите по т. нар. Народния съд е около 10 000 души.

Главният народен обвинител Георги Петров уверява ЦК на БРП (к), че до излизане на наредбата като „безследно изчезнали“ могат да се считат около 5000 души. През 1991 г. проф. Мито Исусов посочва цифрата 18 000 убити. Същият брой е изложен и от проф. Георги Марков. През февруари 1991 г. министърът на вътрешните работи Христо Данов обявява пред парламента 25 000 за безследно изчезнали.

Мащабите на комунистическите репресии се илюстрират най-добре при паралел с броя на жертвите от периода 1923-1944 г. по време на предишното управление. Според проучване, извършено от избраното през 1945 г. Народно събрание, жертвите са 5632 души – убити, екзекутирани, починали в затворите или вследствие на престоя им там. Между 1941-1944 г. 357 души (не само участници в комунистическото движение) са осъдени на смърт и екзекутирани.

Изследвания на броя на жертвите до 9 септември 1944 г. са направени и от Музея на революционното движение в България, създаден и ръководен от БКП. В обнародвания негов Годишник през 1969 г. се посочва: „Издирените и уточнени от нас лица възлизат на 5639 (юни 1923 г. – септември 1944 г.) Само за времето 1941-1944 г. издирените убити възлизат на 2740 души”.

От промените след краха на тоталитарната комунистическа система през 1989 г. към днешна дата в България не е извършено подробно историческо или документално изследване за установяване на приблизително точния брой на избитите непосредствено след 9 септември 1944 г., както и на безследно изчезналите.